

Gezonde planten voor een gezonde toekomst

Actieplan Plantgezondheid
Juli 2018

Voorwoord

De Nederlandse akkerbouwsector is wereldwijd toonaangevend in de duurzame teelt van voedselproducten. De afgelopen decennia is de productie per hectare in onze vruchtbare delta enorm gestegen. De hoge opbrengst per hectare en producten van hoge kwaliteit realiseert de akkerbouw door een combinatie van vakmanschap van telers, goede technische begeleiding en zorgvuldige inzet van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen. De Nederlandse akkerbouwketen kent goede marktvooruitzichten en is sterk verweven met internationale markten. Veel van onze productie verdwijnt over de grens, waar de (poot)aardappelen, suikerbieten en granen - veelal in verwerkte vorm - een belangrijke bijdrage leveren aan wereldwijde voedselzekerheid.

De akkerbouwsector wil de komende jaren een volgende duurzaamheidsstap zetten. We willen een weerbaar teeltsysteem realiseren met gezonde en robuuste planten, een gezonde bodem, gebruikmakend van de nieuwste ICT-technologie. Een minimale milieubelasting, invulling geven aan klimaatdoelstellingen, versterking van de biodiversiteit en een rendabele bedrijfsvoering staan daarbij centraal. Hierover hebben we vorig jaar uitgebreid met vele partijen gesproken (telers, ketenpartners, wetenschappers, milieu- en natuurorganisaties en overheden).

Voor de uitvoering van dit Actieplan Plantgezondheid bundelt de akkerbouwketen - van veredeling, teelt, handel tot verwerking en verenigd in de Brancheorganisatie Akkerbouw - haar krachten. We willen daarnaast graag samen met de retail op zoek gaan naar slimmere verwaarding van duurzaam geteelde producten. Van de overheid vragen we faciliterend beleid. Samen met de kennisinstellingen gaan we op zoek naar nieuwe praktische oplossingen voor de uitdagingen die op ons pad komen. We vinden het belangrijk goed te luisteren

naar wat er leeft in de samenleving. Ook willen we graag vertellen en laten zien wat erbij komt kijken om gezonde gewassen te telen voor ons dagelijks voedsel. We maken onze duurzaamheidsprestaties daarom volledig transparant en willen met maatschappelijke organisaties niet alleen komen tot een intensievere dialoog maar ook concrete samenwerking om onze doelen te realiseren. Zo willen we meer wederzijds begrip creëren en vooral ook gezamenlijk werken aan oplossingen.

De transitie naar een weerbaar teeltsysteem in de akkerbouw is een proces waar nog geen blauwdruk voor bestaat. Gaandeweg kunnen nieuwe inzichten ontstaan die bijstelling van de koers vereisen. Ook zullen tussentijdse evaluatiemomenten waardevolle informatie opleveren en wellicht leiden tot wijzigingen in koers of snelheid. Deze flexibiliteit is nodig om tot een succesvolle transitie te komen. We gaan deze uitdaging graag aan samen met alle betrokken partijen. Alleen door gezamenlijk de schouders eronder te zetten en met respect voor elkaars visie, kunnen we onze ambities realiseren.

Dirk de Lugt

Voorzitter Brancheorganisatie Akkerbouw

Belangrijke uitdagingen

Nederland is een klein land en onze grond wordt intensief gebruikt. De akkerbouw slaagt erin een hoge productiviteit te koppelen aan een steeds lagere milieubelasting. Zo nam volgens het Planbureau voor de Leefomgeving in de periode 1997-2010 de milieubelasting van het oppervlaktewater door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de akkerbouw met 95% af en is de kwaliteit van het oppervlaktewater voor inname van drinkwater sterk verbeterd.

Er is bovendien nauwelijks nog sprake van residuen van gewasbeschermingsmiddelen op voedselproducten van Nederlandse herkomst, al blijft continue aandacht nodig om dit zo te houden. Hoewel in het maatschappelijk debat doorklinkt dat de efficiëntie niet ten koste mag gaan van milieu, natuur en biodiversiteit, is er bij burgers bovenal waardering voor de hardwerkende Nederlandse agrarisch ondernemers. De Nederlandse akkerbouw levert feitelijk elke dag en topprestatie. Toch ligt er nog een aantal belangrijke uitdagingen voor ons.

#1 Er zijn nog steeds emissies van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater. Ook vanuit de akkerbouw willen we die verder terugdringen.

Het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen stuit op toenemend onbegrip vanuit de maatschappij. Dit leidt tot strengere wetgeving en een steeds smaller middelenpakket. Hierdoor beschikt de akkerbouwer over een steeds kleiner arsenaal aan beschikbare oplossingen om ongewenste resistenties en nieuwe ziekten en plagen aan te pakken of om bij te sturen als biologische bestrijdingsmiddelen (even) niet afdoende zijn, waardoor grote opbrengstrisico's kunnen ontstaan.

#3 Klimaatverandering vraagt met haar sterker wisselende weertypen om een weerbaarder teeltsysteem. Het huidige teeltsysteem is dat nog onvoldoende. Daarom is meer aandacht nodig voor een vitale bodem, voldoende variatie in het bouwplan en weerbare gewassen. Door klimaatverandering komen ook nieuwe ziekten en plagen deze kant op. Het bestrijden daarvan is een grote uitdaging. Tegelijkertijd zal de akkerbouw een bijdrage dienen te leveren aan de doelstellingen uit het klimaatakkoord.

#4 De bodemgezondheid van de Nederlandse akkers staat onder druk. Bodems verdichten en het organische stofgehalte neemt af. Mede door de groeiende scheiding tussen eigendom en exploitatie van landbouwgrond, ligt de nadruk soms op maximaal rendement in een korte periode en niet op een systeem dat op de lange termijn de beste prestaties levert. Investeren in een gezonde bodem betekent investeren in plantgezondheid én een gezonde akkerbouwsector – op korte en lange termijn.

#5 De biodiversiteit op de Nederlandse akkers is de afgelopen decennia gedaald. Ook zijn veel landschappelijke elementen in de loop der tijd verdwenen. Deze trend moet worden omgebogen.

#6 Veel Nederlandse akkerbouwproducten worden geëxporteerd, veelal als verwerkt product met veel toegevoegde waarde. Dat zorgt soms voor een lastige spagaat. Het aan de ene kant voldoen aan allerlei strikte kostprijsverhogende eisen in Nederland en aan de andere kant internationaal concurreren op prijs, zet het verdienmodel van de akkerbouw onder druk. Een duurzame en rendabele akkerbouwsector vraagt dus ook om een concrete marktvertaling waarin duurzaamheidsprestaties worden gewaardeerd.

"Met het Actieplan zet de Nederlandse akkerbouw een duidelijke en ambitieuze stip op de horizon. Hiermee is de gehele keten verbonden. Alleen met een sterke en duurzame Nederlandse akkerbouw kan de veredeling, teelt, handel en verwerking als Nederlands akkerbouwcluster internationaal aan de top blijven. We hebben elkaar nodig. Wat mij betreft is ook de overheid daarbij een cruciale partner om gezamenlijk te zorgen voor optimale randvoorwaarden zodat de bedrijven uit het akkerbouwcluster internationaal leidend blijven op een duurzame wijze."

Dick Hylkema
Directeur Nederlandse Aardappel Organisatie

De ambitie van de Nederlandse akkerbouwketen

Onze ambitie is koploper te zijn in aantoonbare duurzame teeltmethoden die onze afnemers erkennen en maatschappelijk waardering krijgen. Emissies van gewasbeschermingsmiddelen naar het milieu beperken we tot het uiterste minimum en onze akkerbouwproducten houden we nagenoeg residuvrij. Rentabiliteit zowel op de korte als middellange termijn blijft hierbij leidend.

Om deze ambities in de praktijk te realiseren zet de Nederlandse akkerbouwketen in op 4 speerpunten:

- #1 Omslag maken naar een weerbaar teeltsysteem waar gezonde, robuuste gewassen en een vitale bodem het uitgangspunt vormen waardoor minder gewasbeschermingsmiddelen nodig zijn.
- #2 Vermindering milieu-impact met op maat toediening van gewasbeschermingsmiddelen door toepassing van precisielandbouwmethoden en vergroening middelenpakket.
- #3 Bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit en actief medevormgever zijn van een aantrekkelijk landschap.
- #4 Milieuprestaties beter inzichtelijk maken voor de markt.

Daarnaast gaan we ons inzetten om wederzijds begrip tussen maatschappelijke partijen en akkerbouwers verder te vergroten. We zijn ervan overtuigd dat dit een belangrijke voorwaarde is om met elkaar de volgende duurzaamheidsstap in de akkerbouw te kunnen zetten.

De looptijd van dit Actieplan is van 2017 tot 2030. Het realiseren van de hierboven genoemde ambities en speerpunten is een verantwoordelijkheid van de hele keten en vraagt om nauwe samenwerking met de overheid, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties.

Dit Actieplan draagt bij aan het realiseren van de 'Ambitie Plantgezondheid 2030' van LTO Nederland. Veel van de inzichten in dit plan, zijn gebaseerd op – of afkomstig uit – de principes van geïntegreerde gewasbescherming en natuurinclusieve landbouw.

Voorbeelden van faciliterend overheidsbeleid

Om onze ambities op het gebied van plantgezondheid te realiseren wil de akkerbouw graag samenwerken met de overheid. Faciliterend overheidsbeleid is van groot belang om innovaties te versnellen.

- 01 **Versnelling**
van toelating van groene gewasbeschermingsmiddelen.
- 02 **Adequate etikettering**
van middelen van natuurlijke oorsprong, die aangeeft welke werking van deze middelen verwacht mag worden.
- 03 **Heldere wet- en regelgeving**
voor zorgvuldige toepassing van biostimulanten (voor zowel bevorderen groei als bescherming tegen ziekten en plagen).
- 04 **Meer ruimte en meer maatwerk**
in mestwetgeving om het groeiende tekort aan effectieve organische stof aan te vullen, met o.a. organische bodemverbetersaars.
- 05 **Voldoende beschikbaarheid**
van publieke onderzoeksmiddelen naar weerbare teeltsystemen.
- 06 **Extra stimulans**
voor het bevorderen van de biodiversiteit door akkerbouwers door adequate vergoedingen in het kader van de vergroening van het EU landbouwbeleid.
- 07 **Passend wettelijk kader**
voor nieuwe veredelings technieken (zoals CRISPR-Cas en gene editing) en de producten die hiermee gemaakt worden, zodat verdelingsprocessen versneld kunnen worden voor de ontwikkeling van weerbare rassen.

"Het Nederlandse voedselsysteem heeft zijn grenzen bereikt. Hierdoor ontstaan grote problemen op het gebied van klimaat, milieu en biodiversiteit. De ambitie van de Nederlandse akkerbouwsector onderschrijven wij. Een geïntegreerde gewasbescherming, veel meer aandacht voor behoud van biodiversiteit en verbetering van de bodemkwaliteit hoort bij de akkerbouw van de toekomst. Wij moedigen de sector aan om te zoeken naar verdienmodellen waarin natuurwaarden hersteld worden binnen de milieuruimte. Aan de slag!"

Karen Eilers

Programmaleider Verduurzaming Voedselproductie Natuur & Milieu

1 / 4
SPEERPUNT

Weerbaar teeltsysteem

Een weerbaar teeltsysteem is grotendeels zelf in staat om ziekten en plagen te onderdrukken waardoor er minder (chemische) gewasbeschermingsmiddelen nodig zijn. Investeren in weerbare gewassen, schoon uitgangsmateriaal dat ziekten- en plaagvrij is, een vitale bodem en goede gewasverzorging zijn nodig om een weerbaar teeltsysteem mogelijk te maken. Studenten van het groene onderwijs zijn de telers en erfbetreders van de toekomst. Een structurele omslag naar een weerbaar teeltsysteem vereist ook een aanpassing in het curriculum op de verschillende onderwijsniveaus.

De akkerbouwketen gaat de omslag naar een weerbaar teeltsysteem maken met de volgende acties:

- 01 Veredeling van rassen die minder gevoelig zijn voor ziekten en plagen in zijn algemeenheid en zich makkelijker kunnen aanpassen aan klimaatverandering verdient topprioriteit. Hier wordt door individuele veredelingsbedrijven al hard aan gewerkt. We gaan verkennen of we met een gezamenlijke veredelingsagenda (publiek-privaat gefinancierd), een extra impuls kunnen geven aan de ontwikkeling van deze weerbare rassen.
- 02 Beter inzicht in de werking van het microbiom (micro-organismen die in en om de wortels en bladeren van de plant leven) en het versterken ervan door zogenaamde biostimulanten is nodig om gewassen weerbaarder te maken. Daarom gaan we praktijk- en demonstratieprojecten organiseren en kenniskringen opzetten over effectief gebruik van biostimulanten.
- 03 Er is nog veel dat we niet weten over de bodem. Via het publiek-private onderzoekstraject 'Beter Bodembeheer' willen we beter zicht krijgen op wat een goed beheer van de bodem inhoudt. Vervolgens gaan we deze inzichten vertalen naar de praktijk.
- 04 Om akkerbouwers beter in staat te stellen hun bodem te verbeteren ontwikkelen we een maatlat voor bodemgezondheid. Deze maatlat moet goed toepasbaar zijn voor telers in de praktijk.
- 05 Maatschappelijke organisaties en overheid nodigen we uit om samen met ons verdienmodellen uit te werken voor akkerbouwers die het voor hen aantrekkelijk maken te investeren in het versterken van de bodemgezondheid.
- 06 Onze teeltadviseurs gaan we uitgebreid trainen met de nieuwste inzichten over hoe een akkerbouwer zijn bodem beter kan beheren zodat zij die kennis vervolgens kunnen gebruiken in hun dagelijkse adviespraktijk richting telers.
- 07 Met de groene onderwijsinstellingen willen we afspraken maken over het aanpassen van het curriculum aan de nieuwste wetenschappelijke en praktijkinzichten over de ontwikkeling van weerbare teeltsystemen.

2018

Doelen weerbaar teeltsysteem

2030

2019

- » Praktijk- en demonstratieprojecten gestart naar de werking van biostimulanten.
- » Kenniskringen actief over effectief gebruik van biostimulanten voor een weerbare teelt.
- » Er is bepaald of met een gezamenlijke veredelingsagenda (pre-competitief en publiek-privaat gefinancierd), een extra impuls kan worden gegeven aan de ontwikkeling van weerbare rassen.
- » Voor de akkerbouwers is een praktisch toepasbare maatlat voor het monitoren en verbeteren van bodemgezondheid beschikbaar.

2020

- » Alle akkerbouwers houden het organische stofgehalte van hun grond op peil.
- » Op 25% van het akkerbouwareaal wordt bodemgezondheid actief gemonitord.
- » Op minimaal 20% van het areaal investeren akkerbouwers in structurele verbetering van de vitaliteit van de bodem.
- » Er zijn in nauwe samenspraak met overheid en maatschappelijke organisaties verdienmodellen ontwikkeld die het aantrekkelijk maken voor akkerbouwers om te investeren in het verbeteren van bodemgezondheid.

2022

- » Akkerbouwers gaan gericht biostimulanten inzetten als onderdeel van een weerbare teelt.
- » Het curriculum van relevante mbo/hbo-opleidingen in het groene onderwijs is aangepast; kennisontwikkeling en -toepassing gericht op een weerbaar plantaardig teeltsysteem staan hierin centraal.

2025

- » Op 50% van het akkerbouwareaal wordt de bodemgezondheid actief gemonitord.
- » Op minimaal 40% van het areaal investeren akkerbouwers in structurele verbetering van de vitaliteit van de bodem.

2030

- » Op 75% van het akkerbouwareaal wordt de bodemgezondheid actief gemonitord.
- » Op minimaal 60% van het areaal investeren akkerbouwers in structurele verbetering van de vitaliteit van de bodem.
- » Akkerbouwers beschikken over en passen waar mogelijk weerbare rassen toe die minder gevoelig zijn voor ziekten en plagen en veranderende klimatologische omstandigheden. Deze rassen kunnen mede met behulp van nieuwe verdelingstechnieken zijn ontwikkeld.

"Om in te spelen op de vraag naar duurzamere consumentenproducten, gaan we als akkerbouwers de invloed van gewasbeschermingsmiddelen op het milieu verminderen. We willen minder middelen gaan toepassen o.a. door de inzet van precisielandbouwtechnieken. Door gebruik te maken van beslissingsondersteunende systemen kan de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen ook beter verantwoord worden. Ook is er in het Actieplan een rol weggelegd voor het groene onderwijs. Zij dient meer aandacht te besteden aan de nieuwste inzichten om de omslag naar een weerbaar teeltsysteem te versnellen. Want de jeugd heeft de toekomst!"

Dirk Jan Beuling
Akkerbouwer in de Veenkoloniën en bestuurslid LTO Noord

Precisielandbouw en vergroening middelenpakket

De akkerbouwketen wil een doorbraak realiseren in de inzet van precisielandbouwtechnieken. Die moeten akkerbouwers in staat stellen uiterst effectief (precies op de juiste plek en het juiste moment) gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken waardoor minder middelen nodig zijn. Een tweede spoor is het 'vergroenen' van het gewasbeschermingsmiddelenpakket. Hieronder wordt verstaan het vervangen van middelen met een relatief hoge potentiële milieu-impact door middelen van natuurlijke of chemische oorsprong met een potentieel lagere milieubelasting.

De akkerbouwketen gaat de milieu-impact van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen terugdringen met de volgende acties:

- 01 Samen met o.a. de overheid en Wageningen University & Research willen we invulling geven aan een Nationale Proeftuin Precisielandbouw en een Nationale Agenda Precisielandbouw gericht op een succesvolle implementatie van precisielandbouw in Nederland.
- 02 Uitvoering van de publiek-private onderzoekstrajecten 'Precisielandbouw' en 'Groen' voor open teelten en implementeren resultaten in de praktijk.
- 03 Demonstratie- en praktijkproefprojecten (living labs) opzetten over de inzet van precisielandbouwtoepassingen.
- 04 Beheer van data over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in een datacoöperatie of anderszins organiseren en opzetten van een infrastructuur en verdienmodellen voor (online) kennisuitwisseling.
- 05 Sectorbrede afspraken maken over maatregelen voor het zoveel mogelijk verminderen van emissies en het toepassen van driftarme spuittechnieken.
- 06 Sectorrichtlijnen opstellen voor advisering door erfbetreders over zorgvuldig gebruik gewasbeschermingsmiddelen en inzet precisielandbouwtechnieken.

2018

Doelen precisielandbouw en
vergroening middelenpakket

2030

2018

- » Jaarlijks worden regelmatig demonstratieprojecten/ living labs over inzet van beslissingsondersteunende systemen georganiseerd. Kenniskringen zijn actief om praktijkervaringen uit te wisselen.
- » Sectorrichtlijnen voor advisering door erfbetreders over zorgvuldig gebruik gewasbeschermingsmiddelen en inzet precisielandbouwtechnieken zijn gereed.
- » Driftarme spuittechnieken worden sectorbreed toegepast.

2020

- » Beheer en bescherming van data zijn goed georganiseerd in een datacoöperatie of anderszins in de keten; telers hebben vertrouwen in het systeem en wisselen data uit, gericht op leren en verbeteren.
- » Minimaal 90% van de akkerbouwers gebruikt een erfemissiescan om erfemissies te minimaliseren.
- » Emissies van gewasbeschermingsmiddelen naar het milieu door de akkerbouw zijn met 50% gedaald t.o.v. 2016.

2022

- » Er zijn voldoende systemen voor early warning en precisietoepassing beschikbaar en getoetst in de praktijk. Telers hebben kennis opgedaan voor toepassing in de praktijk en zekerheid over een positieve business case en terugverdientijd. De bijbehorende beslissingsondersteunende systemen hebben hun meerwaarde in de praktijk bewezen.
- » Afspoeling en uitspoeling van middelen vanaf het erf bij het reinigen/vullen van de spuitmachine zijn met 90% teruggebracht ten opzichte van 2017.

2025

- » Op 25% van het Nederlandse akkerbouwareaal gebruiken akkerbouwers beslissingsondersteunende systemen voor het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen.
- » Emissies van gewasbeschermingsmiddelen naar het milieu door de akkerbouw zijn met 75% gedaald t.o.v. 2016.

2030

- » Op 50% van het Nederlandse akkerbouwareaal gebruiken akkerbouwers beslissingsondersteunende systemen voor het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen.
- » Emissies van gewasbeschermingsmiddelen naar het milieu door de akkerbouw zijn met 95% gedaald t.o.v. 2016
- » Chemische gewasbeschermingsmiddelen met een hoge milieu-impact zijn waar mogelijk vervangen door biologische bestrijding en middelen met een lagere milieubelasting.

"Met het Actieplan geven we op een concrete en praktische manier invulling aan een verdere vergroening van de akkerbouw. Over honderd jaar moeten op onze grond nog veilig gewassen kunnen groeien. Zelf probeer ik op mijn bedrijf zoveel mogelijk de geïntegreerde gewasbescherming toe te passen maar op het gebied van bodemkwaliteit en biodiversiteit valt er nog wel winst te behalen. Met de uitvoering van het Actieplan gaan we hier als sector nog actiever mee aan de slag. Hierbij is het belangrijk dat onze duurzaamheidsprestaties door de burgers worden gewaardeerd."

Kees van Dijk
Akkerbouwer in West-Brabant en portefeuillehouder gewasbescherming in het landelijk bestuur van de Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV)

Versterken biodiversiteit

Biodiversiteit is een voorwaarde voor een gezonde bedrijfsvoering. De uitdaging is om natuur en biodiversiteit op een rendabele wijze te integreren in de bedrijfsvoering en een optimale wisselwerking tussen ecologische en economische randvoorwaarden te zoeken. Dat geldt zowel op bedrijfsniveau als op gebiedsniveau. Natuurinclusieve maatregelen in de akkerbouw als niet-kerende grondbewerking, groenbemesters, vanggewassen, akkerbedekking in de winter en bloeiende akkerranden dragen bij aan de biodiversiteit ten gunste van landbouw (ook wel functionele agrobiodiversiteit genoemd) en aan natuurwaarden, zoals fraai landschap en specifieke doelsoorten (in en boven de grond). Een koppeling tussen beide vormen van biodiversiteit is dan ook uitermate gewenst.

De akkerbouwketen zet in op versterking van de biodiversiteit met de volgende acties:

- 01** Opzetten van praktijkonderzoek naar biologische bestrijding met natuurlijke vijanden in open teelten en onderzoek naar de rol van functionele agrobiodiversiteit in samenwerking met Artemis. De opgedane kennis vervolgens vertalen in beslissingsondersteunende systemen die akkerbouwers helpen om biodiversiteit functioneel in te zetten voor een weerbaar teeltsysteem.
- 02** Ontwikkelen van een biodiversiteitsmonitor voor de akkerbouw, samen met natuurorganisaties, gebruikmakend van ervaringen in de andere sectoren zoals de melkveehouderij.
- 03** Samen met provincies, waterschappen en maatschappelijke organisaties starten van regionale initiatieven om de biodiversiteit te vergroten en cultuurhistorische elementen in het landschap te versterken.
- 04** Samen met maatschappelijke organisaties en overheden ontwikkelen van verdienmodellen voor de akkerbouwer om biodiversiteit (functioneel en natuurwaarden) te versterken.

2018

Doelen versterken biodiversiteit

2030

2019

- » Samen met wetenschap, natuur- en milieuorganisaties en agrarische natuurbeheer verenigingen is een voor akkerbouwers praktisch toepasbare Biodiversiteitsmonitor ontwikkeld.

2020

- » Er zijn concrete verdienmodellen voor akkerbouwers uitgewerkt om biodiversiteit (functioneel en natuurwaarden) op en rondom hun akkers en erf te versterken.
- » Het aantal akkerbouwers dat investeert in verbetering van biodiversiteit is in kaart gebracht, evenals het aantal hectares akkerbouwareaal waar maatregelen worden geïmplementeerd.

2022

- » Op basis van praktijkonderzoek is beter inzicht verkregen in de mogelijkheden van functionele agrobiodiversiteit voor bestrijding van ziekten en plagen in akkerbouwteelten.

2025

- » Op minimaal 25% van het Nederlandse akkerbouwareaal investeren telers in verbetering van de biodiversiteit en ontvangen hier ook een adequate vergoeding voor.

2030

- » Op minimaal 50% van het Nederlandse akkerbouwareaal investeren telers in verbetering van de biodiversiteit en ontvangen hier ook een adequate vergoeding voor.
- » Er zijn meerdere systemen ontwikkeld waarmee akkerbouwers functionele agrobiodiversiteit gericht kunnen inzetten. Praktijkennis is ontwikkeld en ervaringen worden gedeeld.

"Alle producten die wij in het schap zetten, dienen gewoon goed te zijn. Daarbij is het belangrijk dat ook producten zoals aardappelen en tarwe op duurzame wijze geteeld zijn. Samen met maatschappelijke organisaties en onze toeleveranciers werken we daarom aan een toekomstbestendig voedselsysteem met minder druk op de omgeving door gewasbeschermingsmiddelen. Het is belangrijk dat de akkerbouwsector niet achterblijft bij een toenemende vraag naar duurzamere consumentenproducten. Het Actieplan is een goede stap in de juiste richting."

Leon Mol,
Director Product Safety & Social Compliance, Ahold Delhaize

Milieuprestaties inzichtelijk maken voor de markt

De marktvaart naar duurzaam geteelde gewassen neemt toe en biedt kansen. Van belang is hier beter op in te spelen door concreet aantoonbaar te maken wat onze duurzaamheidsinspanningen zijn en wat de impact daarvan is.

De akkerbouwketen gaat voor de markt haar duurzaamheidsprestaties inzichtelijk maken met de volgende acties:

- 01 | In nauwe samenspraak met ketenpartijen en in dialoog met maatschappelijke organisaties gaan we ons Programma Duurzaam Akkerbouw Bedrijf, vernieuwen. De in dit Actieplan genoemde thema's zoals versterken bodemvitaliteit, zorgvuldig gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en versterken biodiversiteit worden integraal onderdeel van het vernieuwde programma. Akkerbouwers kunnen zich laten certificeren als Duurzaam Akkerbouw Bedrijf.
- 02 | Met regelmatige updates spelen we in op veranderende wensen. Het programma zal voldoen aan (inter)nationale criteria, zoals die van het Sustainable Agricultural Initiative (SAI). Hiermee wil de Nederlandse akkerbouwsector haar marktpositie nationaal en internationaal versterken.

2018

Doelen milieuprestaties
inzichtelijk maken voor de markt

2030

2018

- » Vernieuwd Programma Duurzaam Akkerbouw Bedrijf (DAB) is gereed. Dit is onderdeel van het programma Voedsel- en Voederveiligheid Akkerbouw (VVAK).

2019

- » Een groeiend percentage afnemers in de keten koopt bewust DAB-gecertificeerde akkerbouwproducten.

2020

- » 25% van de akkerbouwers kiest ervoor zich als Duurzaam Akkerbouw Bedrijf te laten certificeren.

2025

- » 50% van de akkerbouwers kiest ervoor zich als Duurzaam Akkerbouw Bedrijf te laten certificeren.

2030

- » 85% van de akkerbouwers kiest ervoor zich als Duurzaam Akkerbouw Bedrijf te laten certificeren.

Colofon

Brancheorganisatie Akkerbouw

Louis Braillelaan 80
2719 EK Zoetermeer
079 3030 330
www.bo-akkerbouw.nl
info@bo-akkerbouw.nl

www.bo-akkerbouw.nl